

Прем. №1

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Кафедра інформаційної безпеки держави

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Національна безпека»

Освітня програма	Право інформаційної безпеки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Форма навчання	денна
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська

КИЇВ – 2024

*обл. 669
по н. 401*

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено на засіданні кафедри КІБД ННІ ІБ СК НА СБ України від «16». 01.2024 року, протокол № 01.

29/3/3 - 53/61
19.01.2024

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Курс (и)	1
Семестр (и)	2
Обсяг (кредити ЕКТС/години)	3/90
Кількість змістових модулів	4
Розподіл годин за видами навчальної діяльності:	
лекції (Л)	18
семінарські заняття (СЗ)	20
практичні заняття (ПЗ)	-
індивідуальні завдання (ІЗ)	-
самостійна робота (СР)	52
форма підсумкового контролю (2 семестр)	Диф. залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета: формування у студентів ННІ ІБ СК Національної академії СБ України системи теоретичних знань про сутність, зміст та механізм системи забезпечення національної безпеки, її складові, а також роль, місце та основні завдання Служби безпеки як основного суб'єкта забезпечення національної безпеки України, а також практичних умінь та навичок щодо їх застосування в подальшій службовій діяльності.

2.2. Завдання:

Основними завданнями вивчення дисципліни «Національна безпека» є:

- понятійно-категоріальний апарат загальної теорії національної безпеки;
- структура, об'єкти, суб'єкти та принципи забезпечення національної безпеки;
- система забезпечення національної безпеки України;
- поняття та види загроз національним інтересам та національній безпеці;
- поняття національних цінностей та інтересів, їх класифікацію;
- положення Конституції України, закону України "Про національну безпеку України", інших нормативно-правових актів, які є правовою основою забезпечення національної безпеки України.

2.3. Результати навчання

Обов'язкова навчальна дисципліна «Національна безпека» спрямована на досягнення програмних результатів навчання, які в інтегрованому (синтезованому) вигляді визначені у профілі освітньо-професійної програми «Право інформаційної безпеки» (від 10.07.2023 № 29/19-4041ві), а саме:

PH-3.	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
PH-6.	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
PH-11.	Мати базові навички риторики.
PH-14.	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
PH-18.	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
PH-19.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
PH-23.	Демонструвати розуміння напрямів забезпечення інформаційної безпеки, зокрема з використанням різних правових механізмів.
PH-24.	Забезпечувати власну інформаційну безпеку у процесі здійснення правничої діяльності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем навчальних занять	Кількість годин					
	Усього	Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7
Семестр 2						
Змістовний модуль 1. Теоретико-правові засади національної безпеки						
Тема 1. Основи теорії національної безпеки	4	2				2
Лекція 1. Понятійно-категорійний апарат загальної теорії національної безпеки. Конституційно-правові засади забезпечення національної безпеки України		2				
Самостійна робота. Еволюція уявлень про національну безпеку						2
Тема 2. Структура національної безпеки	8		2			6
Семінарське заняття 1. Поняття, зміст і призначення системи забезпечення національної безпеки України			2			
Самостійна робота. Основні складові національної безпеки. Поняття та види суб'єктів забезпечення національної безпеки України						4
Самостійна робота. Суспільство як об'єкт національної безпеки						2
Тема 3. Загрози і виклики національній безпеці	8	2	2			4
Лекція 1. Оцінка сучасного рівня загроз національній безпеці України		2				
Семінарське заняття 1. Поняття і види загроз національним інтересам та національній безпеці			2			
Модульний контроль 1.						
Самостійна робота. Критерії та індикатори національної безпеки						4
Тема 4. Національні цінності та інтереси	10					10
Самостійна робота. Пріоритети національних інтересів України у сучасних умовах						4
Самостійна робота. Поняття і види національних цінностей та інтересів						2
Самостійна робота. Конфронтаційні, не співпадаючі, паралельні та спільні національні інтереси						4
Всього годин за модуль 1	30	4	4			22
Змістовний модуль 2. Україна в сучасному світі						
Тема 1. Глобалізація: нові виклики національній безпеці	4	2	2			
Лекція 1. Глобалізація як новий виклик національній безпеці		2				
Семінарське заняття 1. Вплив глобальних процесів на національну безпеку України			2			
Тема 2. Геополітика і політична географія сучасного світу	8					8
Самостійна робота. Геополітичне становище України та його вплив на національну безпеку						4
Самостійна робота. Виклики безпеці невійськового характеру. Геополітика та релігія						4
Тема 3. Місце України в сучасному світі	12	4	4			4

1	2	3	4	5	6	7
✓ Лекція 1. Співробітництво України із військово-політичними блоками (НАТО, ОДКБ) та його вплив на національну безпеку		2				
✓ Лекція 2. Участь України у міжнародних безпекових структурах універсального (ООН) та регіонального характеру		2				
Семінарське заняття 1. Участь України у міжнародних безпекових структурах			2			
Семінарське заняття 2. Моделювання взаємовідносин НАТО - Україна – РФ Модульний контроль 2.			2			
Самостійна робота. Міжнародні організації регіональної безпеки						4
Тема 4. Доктрини національної безпеки провідних країн світу та сусідніх держав, їх вплив на забезпечення національної безпеки України	6					6
Самостійна робота. Система забезпечення та основні положення доктрин національної безпеки США, Великобританії, Франції та ФРН						6
Всього годин за модуль 2	30	6	6			18
Змістовний модуль 3. Основні складові національної безпеки						
Тема 1. Політична безпека України. Державна безпека України	8	2	2			4
Лекція 1. Поняття, зміст, основні складові та суб'єкти забезпечення політичної та державної безпеки України.		2				
Семінарське заняття 1. Виявлення та нейтралізація основних реальних та потенційних викликів і загроз політичній та державній безпеці України			2			
Самостійна робота. Конфлікти на пострадянському просторі та їх вплив на національну безпеку України						4
Тема 2. Інформаційна безпека України	8	2	2			4
Лекція 1. Поняття, зміст, основні складові та суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки України.		2				
Семінарське заняття 1. Інформаційна безпека України: поняття, зміст та суб'єкти забезпечення			2			
Самостійна робота. Інформаційна безпека і свобода слова в Україні						4
Тема 3. Воєнна безпека України. Безпека державного кордону	6		2			4
Семінарське заняття 1. Поняття, зміст, основні складові та суб'єкти забезпечення воєнної безпеки та безпеки державного кордону України Модульний контроль 3.			2			
Самостійна робота. Сучасні війни та військові конфлікти						4
Всього годин за модуль 3	22	4	6			12
Змістовний модуль 4. Служба безпеки України як суб'єкт забезпечення національної безпеки в сфері державної безпеки						
Тема 1. Організаційно-правові засади протидії служби безпеки основним реальним та потенційним загрозам і	8	4	4			

1	2	3	4	5	6	7
викликам національній безпеці та національним інтересам України у сучасних умовах						
Лекція 1. Правовий статус та завдання Служби безпеки України по забезпеченню державної безпеки України.		4				
Семінарське заняття 1. Нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва Служби безпеки України у сфері протидії кіберзлочинності, транснаціональній злочинності, міжнародному тероризму та корупції Модульний контроль 4.			4			
Залік (диф.)						
Всього годин за модуль 4	8	4	4			
Всього	90	18	20			52

4. Основні методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. За джерелом інформації:

словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії;

створення ситуації пізнавальної новизни;

створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5. Оцінювання результатів навчання

5.1 Результати навчання здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою як сума балів поточного та підсумкового контролю із застосуванням наступних вагових коефіцієнтів, загальна сума яких дорівнює 1:

Вид контролю	Ваговий коефіцієнт
Поточний контроль (К)	0,6
Підсумковий контроль (ПК)	0,4

Підсумкова семестрова оцінка (ПСО) обчислюється за формулою: ПСО=К+ПК

5.2. Складниками для обчислення балу поточного контролю здобувача вищої освіти є:

Види навчальної діяльності	Кількість балів (максимальна)
Робота на лекціях (ведення конспекту лекцій або інше)	1
Робота на семінарських заняттях	5
Робота на практичних заняттях	-
Виконання завдань для самостійної роботи	1
Виконання індивідуальних та/або групових завдань	-
Виконання модульної контрольної роботи	5

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю 36

5.3. Шкала оцінювання здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	<i>Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	84-89	<i>Дуже добре – вище середнього рівня, але з кількома помилками.</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	75-83	<i>Добре – загалом правильна робота, але з певною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
D	65-74	<i>Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків.</i> Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може

		аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60-64	<i>Достатньо – виконання задовольняє мінімальні вимоги.</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
FX	35-59	<i>Незадовільно – потрібна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1-34	<i>Незадовільно – потрібна значна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Ларін С. В. Захист національних цінностей у сфері національної безпеки України : автореферат дис. на здобуття к.держ.упр. : 25.00.01. Івано-Франківськ, 2017. 21 с.
2. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2020, 456 с.
3. Кислий А. М., Стрельбицький М. П. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України : навч. посіб. у 2-х ч.: Ч. I. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 304 с.
4. Кормич Л. І. Національна безпека в глобалізаційних умовах : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса : Фенікс, 2020. 76 с.
5. Національна безпека : світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія /за заг. ред. О.П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021. 776 с.
6. Криштанович М. Ф., Флейчук М. І., Франчук В. І. Державна політика забезпечення національної безпеки України : основні напрямки та особливості здійснення : монографія. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
7. Юхименко П. І. Глобалізація та політика національної безпеки: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.

8. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.

9. Дзьобань О. П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія. Харків: Право, 2021. 776 с.

Допоміжна література:

1. Смолянук В. Національна безпека незалежної України: досягнення сутності // Політичні дослідження. 2021. № 1. С. 163-186.

2. Лисецький Ю. М., Семенюк Ю.В., Павленко Д.Г. Аналіз чинників, що впливають на систему забезпечення національної безпеки України в умовах гібридної війни // Вісник воєнної розвідки. 2020. № 60. С. 99-103.

3. Школяренко В. В. Шляхи зміцнення воєнної безпеки України в умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну // Наука і оборона. 2022. № 2. С. 67-76.

4. Бочарніков В. П., Свешніков С.В. Погляди на характер сучасних воєнних конфліктів. // Національна і глобальна безпека. 2017. № 1. С. 3-6.

5. Казакова Л. О. Національна безпека держави: понятійно-категорійний апарат // Регіональні студії. 2021. № 24. С. 128-132.

6. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. Вибр. Наук. праці. Київ : НІСД, 2016. 528 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2022).

2. Про Національну безпеку: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469 –VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 18.08.2022).

3. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1933-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 18.08.2022).

4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2136-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
5. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2230-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
6. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. № 3342-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
7. Про розвідку: Закон України від 17.09.2020 р. № 912-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
8. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
9. Концепція Національної програми інформації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
10. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2658-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
11. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
12. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
13. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 18.08.2022).

14. «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
15. «Про Стратегію національної безпеки України»: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
16. Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»: від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
17. «Про Стратегію кібербезпеки України»: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14.05.2021 р. № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
18. «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 р. № 448/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
19. «Про Стратегію інформаційної безпеки»: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.10.2021 р. № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text> (дата звернення: 18.08.2022).
20. «Про Стратегію забезпечення державної безпеки»: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30.12.2021 року №56/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/562022> - Text (дата звернення: 05.07.2023).

Інформаційні ресурси

1. Президент України – www.president.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua
3. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua

7. Дані про перегляд робочої програми навчальної дисципліни¹

№ п/п	Дата, номер протоколу засідання кафедри (спільного засідання кафедр)	Рішення за результатами перегляду	Підпис керівника кафедри
	№ 9 від 29.08.2024	РПНД відновлена на загальному зборі на 2024/2025 н.р.	
		№ 29/1-2998/6: за отображення не конредує	

¹ Перегляд робочої програми навчальної дисципліни відбувається щорічно, з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми і, зокрема, отриманих від здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів побажань та зауважень.